

APSTIPRINĀTS
ar Izglītības un zinātnes ministrijas
2006.gada 17.marta
rīkojumu Nr. 185

PROFESIJAS STANDARTS

Reģistrācijas numurs PS 0343

Profesija

Aukle

Kvalifikācijas līmenis

3

Nodarbinātības apraksts

Aukle sniedz pakalpojumus fiziskām vai juridiskām personām nodrošinot bērna aprūpi. Viņa veic primārus bērna aprūpes pasākumus – ēdina, aprūpē, mazgā un ģērbj bērnu, seko bērna veselības stāvoklim, vajadzības gadījumā sniedz pirmo medicīnisko palīdzību, rūpējās par bērna dienas režīma ievērošanu, veido bērnam kulturālas uzvedības un higiēniskās iemaņas un nodrošina bērna radošas darbības organizēšanu un saturīgu brīvā laika pavadīšanu. Aukle prot plānot veselīga uztura ēdienkarti, apzinās veselīga uztura nozīmi bērna attīstībā un veselības saglabāšanā, gatavo ēdienu un pasniedz to. Viņa atbalsta vecākus bērna audzināšanā un veicina bērna vienmērīgu izaugsmi un zināšanu apguvi.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Atbildēt par katra bērna dzīvību un veselību.	1.1. Novērtēt bērna veselības stāvokli. 1.2. Informēt vecākus vai medmāsu par novērotajām izmaiņām bērna veselības stāvoklī. 1.3. Sniegt pirmo medicīnisko palīdzību šādos gadījumos: 1.3.1. pirmā palīdzība terminālos stāvokļos; 1.3.2. aizrīšanās; 1.3.3. traumas (puni, sasitumi, smadzeņu satricinājuma pazīmes); 1.3.4. apdegumi; 1.3.5. asiņošana no deguna; 1.3.6. ausī vai degunā ievietots svešķermenis; 1.3.7. saindēšanās; 1.3.8. alerģiskas reakcijas (lapseņu, bišu kodieni utt.). 1.4. Pārzināt pirmās palīdzības aptieciņas sastāvu. 1.5. Pārzināt medikamentu lietošanu. 1.6. Rīkoties krīzes situācijās (ugunsgrēks, dabas katastrofas). 1.7. Pavadīt bērnus pēc norādījuma.
2. Veikt bērna aprūpi.	2.1. Palīdzēt bērnam apgērbties un noģērbties. 2.2. Organizēt bērna ēdināšanu. 2.3. Sekot bērna higiēnai. 2.4. Veicināt bērna pašaprūpes iemaņu apguvi. 2.5. Ievērot bērna dienas režīmu.
3. Veicināt zināšanu un prasmju apguvi.	3.1. Apzināt bērna vispārējās spējas un iemaņas. 3.2. Izraisīt interesi par ikdienas dzīves parādībām. 3.3. Paplašināt bērna vārdu krājumu. 3.4. Attīstīt priekšstatu par apkārtni un sabiedriskās dzīves norisēm. 3.5. Veicināt bērna socializāciju ar rotaļu palīdzību. 3.6. Ievērot svētku svinēšanas tradīcijas. 3.7. Organizēt bērna radošo darbību tēlotājmākslā, rotaļās, rokdarbos, rotaļlietu gatavošanā, ritmikā, bērnu literatūras apgūvē.
4. Ievērot saskarsmes un ētikas pamatprincipus.	4.1. Iekļauties kolektīvā. 4.2. Sadarboties ar bērnu un ģimeni. 4.3. Ievērot bērna attīstības vecumposmu īpatnības. 4.4. Izvēlēties atbilstošu apģērbu darbam ar bērniem. 4.5. Izkopt runas stilu. 4.6. Ievērot uzvedības kultūru un pieklājības normas. 4.7. Ievērot galda kultūru. 4.8. Orientēties neverbālās saskarsmes pamatprincipos.
5. Uzturēt darba vietu atbilstoši sanitāri higiēniskajām prasībām.	5.1. Ievērot higiēnas prasības telpām, aprīkojumam un inventāram, apģērbam un veļai, rotaļlietām. 5.2. Izvēlēties pareizus mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļus. 5.3. Ievērot vēdināšanas režīmu.
6. Ievērot sadzīves tehnikas lietošanas pamatprincipus.	6.1. Ievērot darba drošības, elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumus. 6.2. Ievērot sadzīves tehnikas lietošanas instrukcijas. 6.3. Kopt sadzīves tehniku atbilstoši noteikumiem.
7. Pašizglītoties.	7.1. Rūpēties par savas profesionālās kvalifikācijas uzturēšanu un paaugstināšanu.

Īpašie faktori, kas raksturo darba vidi

Fizikālie faktori – telpu aprīkojumam un iekārtojuma jāatbilst klienta vecumam un veselības stāvoklim. Telpās jābūt labai ventilācijai, bet ziemā – apkurei.

Organizatoriskie faktori – darbu veic patstāvīgi vai pedagoga vadībā.

Ķīmiskie faktori – ķīmisko līdzekļu lietošana telpu uzkopšanai un dezinfekcijai, higiēnisko līdzekļu lietošana.

Psiholoģiskie faktori – psihiskā savaldība, elastība un ātra reakcija krīzes situācijās.

Īpašās prasības uzdevumu veikšanai

Nepieciešamās īpašības: izturība, aktivitāte, atbildības sajūta, pieklājība, pacietība, elastība, paškontrolē, organizētība, pozitīva pašapziņa, tolerance, spēja saprotami izteikties.

Prasmes

Kopīgās prasmes nozarē	Specifiskās prasmes profesijā	Vispārējās prasmes / spējas
<ul style="list-style-type: none"> Ievērot darba drošības, ugunsdrošības, elektrodrošības un vides aizsardzības noteikumus. Ievērot darba un personīgās higiēnas noteikumus. Ievērot produktu realizācijas un uzglabāšanas noteikumus. Saprast tehniskās instrukcijas. 	<ul style="list-style-type: none"> Aprūpēt bērnu. Risināt konfliktus. Rotaļties ar bērniem. Uzkopt telpas. Apģērbt bērnus. Barot bērnus. Sakārtot gultas. Pagatavot ēdienu. Gatavot rotaļlietas. Pavadīt bērnus. Izprast bērnu vecumposmu īpatnības. Sadarboties ar vecākiem. Izprast mikrovides un makrovides ietekmi uz bērna personības veidošanos. Veicināt bērna saskarsmi ar vienaudžiem. Veicināt bērna radošās darbības izpausmes. Prasme strādāt ar dabas materiāliem. Pārzināt dažādas audzināšanas un mācīšanas metodes. Stāstīt pasakas. Piedalīties kustību un sižeta rotaļās. Celt bērna pašapziņu. Pasniegt un noformēt ēdienus atbilstoši bērna vecumam un veselības īpatnībām. Mācīt sadzīves iemaņas. 	<ul style="list-style-type: none"> Sociālās: <ul style="list-style-type: none"> strādāt komandā; izprast komandas darba stilu. Komunikatīvās: <ul style="list-style-type: none"> sniegt mutisku un rakstisku informāciju; risināt radušās problēmsituācijas; ievērot runas un uzvedības kultūru. Organizatoriskās: <ul style="list-style-type: none"> organizēt bērna ēdināšanu; organizēt bērna radošo darbību; organizēt bērna attīstību veicinošus pasākumus; ievērot dienas režīmu. Prasme veidot bērnā empātiju un toleranci. Prasme pamatot savu viedokli.

Zināšanas

Zināšanas	Zināšanu līmenis		
	Priekšstats	Izpratne	Lietošana
Latviešu valoda			
Angļu vai vācu valoda			
Vācu vai angļu valoda			
Krievu valoda			
Matemātika			
Lietiskā informātika			
Bioloģija			
Biznesa pamati			

Vēsture			
Politika un tiesības			
Ētika un estētika			
Ievads pedagoģijā:			
• Vispārīgā pedagoģija			
• Pedagoģijas vēsture			
• Ģimenes pedagoģija			
• Pirmsskolas pedagoģija			
• Audzināšanas teorija			
• Sadarbība starp skolu un ģimeni			
• Mācību un audzināšanas procesa organizācija			
Ievads psiholoģijā			
• Vispārējā psiholoģija			
• Personības psiholoģija			
• Saskarsmes psiholoģija			
• Grupu psiholoģija			
• Attīstības psiholoģija			
Bērnu radošās darbības organizēšana			
Bērnu kustību aktivitātes organizēšana			
Svētku svinēšanas tradīcijas			
Dzīvnieki bērna dzīvē			
Dziednieciskās pedagoģijas pamati			
Bērna aprūpe			
Bērna uzturs			
Bērna literatūra			
Sadzīves tehnikas lietošanas pamati			
Likumdošanas pamati			
Sociālā rehabilitācija			
Etiķete			
Veselības mācība			
Mūzika			
Rokdarbi			
Rotaļlietu izgatavošana			
Darba plānošana un organizēšana			
Ritmika			
Higiēna			
Pirmā medicīniskā palīdzība			
Tiesību pamati (bērnu tiesības)			
Sociālās palīdzības sistēma Latvijā			

Profesijas standarta izstrādes darba grupas eksperti:

- E.Šķestere – Ozolu arodvidusskolas izglītības metodiķe;
- S.Indriksone – Pirmskolas izglītības iestādes “Sprīdītis” vadītāja;
- V.Priedīte – Bērnu sociālās aprūpes centra “Pļavnieki” direktore.

Profesijas standarta eksperti:

- D.Ābele – Latvijas Republikas Bērnu un Ģimenes lietu ministrijas Juridiskās un Stratēģiskās nodaļas konsultante;
- A.Kromāne – Latvijas Republikas Labklājības ministrijas Darba departamenta Darba tirgus attīstības nodaļas vecākā referente.